

Мова грає дуже важливу роль у формуванні національного світогляду. Знати мову - означає володіти її структурами та словами. Числівники займають особливе місце в словниковому складі англійської мови. Вони є частиною культури англійського народу, тому валоративним є питання про їх лінгвістичне буття та структурно-семантичні аспекти числівників та від числівникових утворень.

Числівники, як частина мови, наділені категоріальним значенням числа, граматичним представленням у словосполученнях

та словотвірними потенціями. Здатність числівників конструювати нові лексичні одиниці сприяє розширенню словникового складу мови та ідентифікації еволюційних процесів квантитативної лексики.

Денумеративи - це секондарні конструювання, вихідною морфемою яких є коренева основа числівників. Серед денумеративів виокремлюються адвербіальні (once, twice), субстантивні (a fiver, twins, this fortnight, a millionaire), ад'єктивні (two-faced person, three-day journey) та службові слова (between, only).

Денумератив only в залежності від функціонального навантаження може виступати як самостійною частиною мови (прикметником, прислівником), так і службового (вигуком, сполучником). Найчастіше денумератив only зустрічається в ролі прикметника, але із розвитком мовної системи з'являється все більше прикладів only в ролі однойменного прислівника та частки.

Англійським числівникам притаманні такі риси, як інформативність, динамізм, термінологічність, стабільна кореляція з одиницями-лексико-семантичного поля кількості та словотворча активність. Висока комбінаторика числівників проявляється на рівні вербокреації. Корені числівників можуть сполучатися як з афіксами, так і з іншими морфемами. Слова, утворені від числівників, зберігають сему числа, розширюють значення корелята, і, тим самим, стають дериватами. Термін "дериват" вживається для позначення результатів словотвору -морфологічного, синтаксичного та семантичного. Дериват є похідною одиницею словотвірної системи. Поняття "словотвір" передбачає формування нового за формою і за змістом слова, що здійснюється за допомогою існуючого у мові "будівельного" матеріалу, тобто морфем, слів та словосполучень. Наприклад: ten-gallon bowl, two-headed dog.

Певний інтерес становить структурно-семантичне буття денумерального слова only. Only - це вторинне конструювання, секондарне відчислівникове утворення від one- + -like. Це слово утворилося шляхом словоскладання та стягнення. Слово походить від староанглійського варіанту anlic, від a ONE+-lic - LY.

У художньому дискурсі only може виступати такими частинами мови, як прикметник, прислівник, частка та сполучник.

Як прикметник only утворюється шляхом афіксації. Наприклад:

The only person who did not find these charms amusing was Hermione who maintained a rigidly disapproving expression throughout.

Як прислівник only утворюється шляхом конверсії. Наприклад:

Only Rosalie remained unmoving, her back to us, staring out the glass wall.

Денумератив only зазнав конверсії, тобто переходу від однієї частини мови в іншу: Adjective → Adverb → Particle. Семантична наповненість лексеми only є очевидною із контексту в оточенні сусідніх слів. Наприклад:

It's a perfect job, only a genius could do that (11, 307).

За допомогою конверсії денумератив only зазнає ще одного етапу перетворень: Particle → Conjunction. Наприклад: Only if you come, it will be a real holiday.

В результаті аналізу емпіричного матеріалу можна зробити висновок, що система числівників та від числівникових секондарних утворень не є закритою системою, вона постійно доповнюється. Числівникова родина розростається за рахунок похідних одиниць - деривативів, які, зберігаючи сему числа, підлягають формальній та семантичній девіаціям.

Емпатуючи денумератив only у даному дослідженні, було виявлено, що крім виділених у словнику частин мови (прикметник, прислівник), у сучасній англійській мові з'явилися й інші частини мови, такі як денумератив-частка та денумератив-сполучник, що сформувалися за допомогою конверсії від прислівників.

1. Швачко С. О. Квантитативні одиниці англійської мови: перекладацькі аспекти: посібник / Швачко С. О. - Вінниця : Нова кн., 2008.-128 с.
2. Швачко С. О. Семантичне навантаження денумеральних одиниць// Зб. наук.праць: Мовні концептуальні картини світу. - Київ. - 2002. -№ 7. - С 522-527.

Наук. кер. – Швачко С. О., *д-р філол. н., професор СумДУ*